

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Olim
Primarij Theologiae Professoris emeriti, Opvs De Triplici
Virtute Theologica, Fide, Spe, Et ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1622

Sect. 3. An in temporalibus teneatur homo sibi potius, quàm proximo
subuenire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93448)

quia bonum spirituale proximi de se est maius, quam temporale proprium: Vnde illud præferre, erit consentaneum charitati: non tamen semper quicquid est consentaneum charitati, est in præcepto. Adde etiam hoc intelligi, ex vi solius charitatis: nam si accedat obligatio iustitiæ, quæ potest intercedere etiam, quando non est necessitas subditorum, est tamen magna utilitas: nam ad hanc procurandam obligat officium, etiam cum aliquo detrimento corporali, quamvis non vitæ, sed inferioris ordinis, quod totum in particulari per prudentiam ponderandum est.

SECTIO III.

Vtrum in temporalibus teneatur homo sibi potius, quam proximo subuenire.

& ratione tenetur seruare vitam; (etiam postponendo vitam proximi) præcipue amici, vel pariter, &c. Quod de patre vix negabit quisquam, sed fere eadem est ratio de amico fideli, cui nulla est comparatio, & quem possum honeste æstimare sicut me ipsum. Vnde Prover. 12. Qui negligit damnum propter amicum iustus est, & ex sequenti conclusione magis id constabit. Hinc verò.

4. Dico quartò. Potest quis sine peccato mortali in necessitate etiam extrema se postponere, vt simili necessitati cuiusvis alterius proximi etiam extranei subueniat. Aduertendum pro conclusione est, nos loqui considerata propria sola ratione charitatis, nam secus est si intercedat obligatio alterius virtutis, vt iustitiæ, vel pietatis, vt si sit paterfamilias, qui ex officio tenetur providere, & se conseruare pro filiis, & familia, tenetur enim potius vitam suam conseruare, quam hominis priuati, quia non potest cedere iuri suo. Præterea stando in obligatione charitatis, conclusio indubitata est, quando periculum, & necessitas est bonorum fortunæ, quorum homo est dominus, quia hæc bona potest quis contemneret propter bonum finem, præcipue si non sequatur detrimentum in bonis alioris ordinis.

5. Difficultas ergo est præcipue in vita conseruanda, cuius homo non est dominus, & de hoc probatur conclusio, quia potest homo se exponere periculo moraliter probabili corporalis mortis, vt subueniat proximo: ergo licitum erit illam velle: cum in moralibus pro eodem reputentur periculum, & res ipsa. Secundò possum licet perdere membrum corporis, ne proximus occidatur: ergo, & vitam. Patet consequentia, quia sicut non sum dominus vitæ, ita neq. membrorum corporis, & quia mutilatio in membro principali, quasi equiparatur morti. Vnde non tenetur homo illam pati, vt vitam seruet. Tertiò, vt præcedenti conclusione ostendimus, non teneor semper, & vbique conseruare vitam, sed propter bonum finem possum eam amittere, atqui seruare vitam proximi etiam æqualis extranei est honestus finis, & ibi intercedit honestas fortitudinis, & charitatis: ergo &c. Vnde confirmatur. Nam charitas est amicitia ad omnes homines perfectior, quam sit omnis amicitia humana: sed in latitudine amicitie humane licet pati mortem, ne amicus patiat, vt superiori conclusione diximus: ergo etiam propter coniunctionem charitatis. Tandem, vel in conseruatione vitæ attenditur bonum proprium, & tali bono, vt sic potest vnusquisque cedere: vel bonum Reipublicæ, vel Dei, cuius est vita, & in hoc etiam vita proximi est æquale bonum: ergo in casu, quem tractamus, non peruertitur ordo charitatis. Hinc infert Victoria non teneri aliquem occidere alium, vt se defendat, sed posse permittere, vt se occidat, quod alij etiam Theologi probant.

6. Contra conclusionem hanc tenet Durandus in 4. distinctione 17. quæstione sexta, & Paludanus quæstione 1. articulo 6. & melius distinctione 15. quæst. 3. num. 13. vbi D. Thomas quæstione secunda, articulo primo: dicit esse contra ordinem charitatis dare alteri extremè indigenti id, quo ego etiam extremè indigeo, idem indicat 2. quæstione 32. art. 6. & 9. quæstione 64. articulo 7. atq. nonnulli ex recent. tradideratq. Augustinus in libro de mendacio capite sexto. Ratio est, quia ex ordine charitatis, cæteris paribus, magis inclinatur homo ad sui dilectionem, quam alterius, & quia est sibi magis coniunctus, & quia inclinatio, & lex charitatis est consentanea nature recte institutæ: secundum rectam autem rationem amabilia ad alterum oriuntur ex amabilibus ad se, vt scripsit Aristoteles 9. Ethic. cap. 4. initio. Confirmatur primò. Quia magis est vnicuique demandata cura tuenda vitæ propriæ

4. Conclus.

Exponitur,

In quibus terminis sit indubitata.

In difficultatibus terminis cuius probatur.

2.

3.

Confirmat.

In his est Molina tract. 1. de iust. disp. 14. concl. 3.

Conclusione non admittunt Durandus & Palud.

Inter hos ceteros. Valer. tom. 1. disp. 3. q. 4. post 3. affect. eorum fundam.

Oo 2 priæ

1. Conclusio 1. Dico primò. Communi bono tenetur homo in temporalibus potius, quam sibi subuenire. Est communis cum D. Thom. 2. 2. quæst. 26. art. 4. Ratio est, quia commune bonum præferendum est priuato, cum sit vniuersalius. Item homo cuius priuatus est pars boni communis, pars autem debet præferre bonum totius proprio bono. Cuius vitam exponere evidenti periculo, vt defendat ciuitatem, vel Principem, vel aliam similem personam, quando ab illa censetur pendere commune bonum: quare, &c. Quæres, An ratione humani ordinis teneatur homo propter grauem necessitatem Reipublicæ constituere se in extremo periculo, An solum propter extremam. Respondetur vix posse in communi bono grauem necessitatem distinguere ab extrema, saltem multorum: tamen si reuera sit præcisè grauis, & non extrema, non credo obligari sub præcepto, quamvis sit opus consilij: ita intelligo Richardum in 4. distinctione decima quinta, articulo secundo, quæstione 5. & Syluester, verbo elemosyna numero secundo, vbi videtur contra dicere conclusioni positæ, cum dicant exponere vitam pro bono communi non esse præceptum, sed consilium, quod non est probabile, nisi extra casum extremæ necessitatis. Ratio est, quia non est æqualis necessitas, & aliàs ius ad tuendam vitam propriam est maximè conaturale.

Quæres.

Exponitur Richard & Syluester.

1. Conclusio 2. Dico secundò. In quacumq. corporali necessitate potest homo licet sibi potius subuenire, quàm alteri priuato. Hæc conclusio clara est ex illo, Dilige proximum tuum sicut teipsum, non ergo tenetur diligere plusquam se proximum. Solum notandum est, hoc procedere in eodem genere bonorum, & necessitatum, scilicet verò est, si variantur, vti si proximus sit in necessitate vitæ, ego verò in minori necessitate. Si verò comparentur necessitates inæquales, vel bona inæqualia, seruandæ sunt regulæ supra datæ in materia de elemosyna, disput. 7. sect. 3. & 4.

Exponitur.

1. Conclusio 3. Dico tertio. Non tenetur homo in necessitate, etiam extrema vitæ, sibi semper potius subuenire, quàm proximo alieni: verbi gratia, amico. Sententia est communis. Soti libro quinto, de iust. quæstione 1. Victor. Relect. de homicidio. ad num. 24. & aliorum cum Diuo Thom. 2. 2. quæst. 26. art. 4. ad 2. & apud Magist. 3. distinct. 29. Item Cordub. lib. 1. quæst. 38. ad 4. Confirmatur autem tum ex veteribus Philosophis, qui non raro ita docent. Vt videtur est apud Ciceronem in Lelio, & in partitionibus apud Valerium Maximum lib. 4. cap. 7. vbi plura congerit exempla eorum, qui vitam pro amicorum incolumitate ponere non dubitarunt, tum etiam ex Patribus Ambrosio tertio Officiorum cap. 22. Lactantio lib. 3. c. 18. Augustino 4. confess. cap. 6. & in lib. de amicitia cap. 2. & Hieronymo in cap. 7. Michæ. Ratio est, quia licet homo nunquam possit se occidere, non tamen semper, & omni medio

Suarez de Charitate.

Confirm. 2.

Ad prædicti
fundamenti
inepta re-
sponso,Vera re-
sponso.Ad 1. con-
firmat.Ad 2. confir-
mat.

præ, quam aliena. Secundò, quia moraliter ali-
quis se occideat, quia se priuare medione, effario
ad vitam conseruandam. Ad rationem hanc pro
Ditrand. & Paludan. allatam, quidam respondent
in illo casu non tantum præferre aliquem vitam
alterius vitæ propriæ, sed simul etiam exercere of-
ficium virtutis. Nam exercet actum misericordiz,
& fortitudinis, sed hæc solutio petit principium,
nam de hoc est quæstio. An sit illud officium virtutis.
Item quia sibi etiam subuenire est officium cha-
ritatis.

7. Dicendum est ergo, cæteris paribus, non esse
dubium, quin secundum ordinem charitatis sit me-
lius subuenire sibi, quam aliis. Vnde in hac æquali-
tate existente, sine alia ratione, quis permitteret
suam extremam necessitatem, propter alienam,
fortasse minus beneficeret, & forsan peccaret, non
tamen, ut credo moraliter, quia ordo charitatis,
quando non est magnus excessus, potest prætermitti
sine mortali, & cõseruetur res leuis, & solum hoc fi-
bi voluit Augustinus illo capite 6. & Dicitur Thom.
in locis citatis. Si tamen non est æqualitas, & est ali-
qua ratio honesta ad præferendam vitam proximi,
vt maior aliqua vtilitas, vel certe ratio gratitudi-
nis ac intimæ amicitiz, nullum erit peccatum, &
interdum fortasse erit opus virtutis ex excellentioris.

Vnde ad primam confirmationem respondeo præ-
ceptum charitatis obligare etiam ad conseruan-
dam vitam propriam, & proximi, ad compari-
ationem autem illam non obligat sub mortali, &
cum sit affirmatiuum, etiam non pro semper obli-
gat. Ad secundam negatur sequela, quia non facit
est posse conseruare vitam, sed oportet etiam te-
neri, vt censeatur se occidere, qui medium necessa-
rium omittit. Vbi aduertendum est cauendum es-
se ne intercedat positua actio, qua aliquis coope-
retur directe suæ morti, vt re vera censeatur mo-
raliter cooperari, illamque velle, qui absque maiori
bono, sed tantum ad tuendam vitam æqualis, vel
inferioris persone extra periculum vite positus cer-
tissime morti se dederet. Exemplum vulgare est de
duobus naufragis, quorum alter posset tabulam
accipere, in qua vitam tue erat, licet enim alteri
tabulam relinquere. Non ita verò, si iam ipse ta-
bulæ infidisset: quia eo pacto non solum sibi non
prospiceret, sed directè se proiceat in mare, ac ad-
ed posituè cooperaretur suæ neci: quod non satis
animaduertunt aliqui nostræ conclusioni adheren-
tes, dum in allato exemplo vtrumque casum æqui-
parant, cum longe aliud sit vtrumque pariter peri-
clitari, aut alterum tantum, altero iam beneficio ta-
bulæ in tuto sufficienterposito. Vnde exemplum
aliud etiam vulgare de pane inter duos extremè il-
lo indigentes, priori tantum casui de naufragis,
non posteriori æquiparatur, vt consideranti pate-
bit, cum in tali casu neuter eorum sit adhuc extra
periculum, sed ambo, vt supponitur, extremè fa-
mescunt.

SECTION IV.

Quomodo inter proximos sit seruandus
ordo charitatis.

2. Supposi-
tiones.

1. Differunt de hoc puncto Diuus Thomas 2. 2.
quæst. 26. & Theologi alij in 3. distinctione
29. Pro quo suppono primum, compariationem fieri
inter priuatas personas, nam de bono communi
iam diximus esse præferendum proprio, & conse-
quenter etiam bono cuiusvis proximi priuati. Se-
cundò suppono duas esse in proximis consideran-
das condiciones, quæ ad hunc ordinem spectant,
scilicet, sanctitas, & coniunctio nam charitas pri-
marò inclinatur ad sanctiores, vt Deo coniunctos,
ratione secundariò inclinatur ad coniunctos sibi diligen-

ti. Suppono tertio hanc coniunctionem cum dili-
gente esse variam. Alia est coniunctio naturalis,
sub qua comprehendit omnem illam, quæ est con-
sanguinitatis, vel ad illam reuocatur. Alia est huma-
na, sub qua includo omnem eam, quæ fundatur in
humana aliqua societate, vel amicitia, aut patria.
Tercia est spiritualis, in qua distingui solent præci-
puè duo gradus. Primus est inter patrem, & filium
spiritualem, dicitur autem spiritualis pater, vel
qui alium in Christo genuit per Baptismum, vel
predicationem, aut qui ex officio est Pastor animæ.
Alius gradus est inter fratres, qui intercedit inter
homines fideles ratione fidei, & specialius inter
eos, qui eodem religionis vinculo sunt coniuncti.
Quarto suppono accidere aliquando, duos prox-
imos sese mutuo excedere in his coniunctionibus,
vel in genere, vel in gradu. Item interdum in vno
sunt multæ rationes diligendi, in alio vna æquiva-
lens: interdum etiam coniunctio est maior, sed
necessitas minor. Quo fit, vt ad intelligendam
obligationem ordinis non vna, aut altera tantum
conditio, sed omnes, quæ occurrunt, sint pen-
sanda, & ideo vix potest generalis regula tradi, quæ in
indiudivo sit semper seruanda, quas ergo trade-
mus intelligendæ sunt ex suo genere, & cæteris pa-
ribus.

2. Dico primò, Præceptum charitatis, & mise-
ricordiz obligare ad seruandum ordinem in dile-
ctione, seu in subuentione proximorum. Est com-
munis cum D. Thom. 2. 2. quæst. 44. art. 8. & apud
Magist. 3. distinct. 17. & 29. eamque docent patres,
dum illud Cantic. 2. Ordinauit in me charitatem, com-
muniter exponunt de hoc charitatis ordine, aunt-
que non solum esse conuenientem, sed etiam debi-
tum: videri possunt Augustinus 15. de Ciuitate. cap.
22. Origen. homilia 2. ex duobus in Cant. Nissen.
hom. 4. Theodoret. Gloss. & D. Thom. in eundem
locum. Ratio est, quia hic ordo est consentaneus
inclinationi charitatis, ergo cadit sub præceptum.
Vnde intelligitur hanc obligationem genere suo
grauem esse, quia nascitur ex grauissimo præcepto,
& quia materia semper est grauis, & valde necessa-
ria ad bonam conseruationem hominum. Dico
autem genere suo, quia interdum potest esse veniale
ex leuitate materiz: in quo est notandum, leuitatem
materiz non esse pensandam ex detrimento,
vel ex quantitate elemosinæ, verbi gratia, quæ
vni admittitur, vt detur alteri: sed etiam ex excessu
in coniunctione, & ratione ordinis, nam si differen-
tia, inter duos sit minima transgressio ordinis erit
venialis, quanuis fortasse ea de causa alius prox-
imus graue damnum patitur, quia licet illud in se
sit graue, non tamè comparatum cum alio, & de-
inde, quia ratio culpæ sibi oritur ex inuersione ordi-
nis, & illa transgressio ordinis exigua est.

3. Contra hanc conclusionem tenderunt aliqui
ex antiquis, vt in 3. sent. dist. 29. refert Magister, &
post illum Diuus Thomas 2. 2. quæst. 26. in corpore
dicebant enim debere nos omnes proximos in affe-
ctu æquè diligere, quanuis in effectu non oporteat
omnibus æquè benefacere, sed neque loquebantur
consequenter, neque cum fundamento. Argues
tamen, Nam si diligam proximum, quantum de-
beam, etiam si alterum diligam plusquam deo,
nulli eorum facio iniuriam, nec alicui alteri: ergo
peruerrere ordinem non est malum. Argumentum
est Diui Thomæ 2. 2. quæstione 44. articulo octauo.
in quo multum laborat Caietanus. Verum si argu-
mentum procedit de intensiuo, aut etiam obiecti-
uo amore, non de apprehensione, de qua loquimur,
non implicat me diligere aliquem quantum debeo,
& diligere alium apprehensiuè, qui non est ita dili-
gibilis secundum se, atque ad peccaminose, peruert-
tendo scilicet charitatis ordinem. Hoc patet ex
effectu in ipsa misericordia, quæ non obligat ad
hunc

1. Conclusio
communis
est quæ as-
titio.Confessio
deducitur
explicatur.Cendunt
quidam
non ad-
debant.Contra tri-
dem oppo-
nitur.

Dicitur.